

Exnr: 17 van 16 Exn.

Kamp 29 C

AANBIEDINGSFORMULIER VOOR RNV

Van: Minister van Defensie
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum aanbidding: 26 oktober 2004	Nummer: DIS2004019511
Hamerstuk: Nee	Voorgaande behandeling: N.v.t.
Korte titel: Iran: Stand van zaken nucleaire programma	
Inhoud en doelstelling van het voorstel: <ul style="list-style-type: none">• Ruim twee jaar na aanvang van de IAEA-inspecties in Iran is een groot aantal significante vragen over de status, omvang en doelstelling van het Iraanse nucleaire programma nog onbeantwoord.• Een aantal van de momenteel onbeantwoorde vragen duidt op de aanwezigheid van niet gedeclareerd nucleair materiaal in Iran en op het feit, dat Iran waarschijnlijk (in het verleden) niet gedeclareerde (verrijkings-) activiteiten heeft uitgevoerd. <p>[REDACTED]</p> <ul style="list-style-type: none">• Iran heeft in het verleden waarschijnlijk niet gedeclareerde (verrijkings-) activiteiten uitgevoerd.• Er zijn toenemende aanwijzingen dat Iran zich voorbereidt op een (politieke) escalatie rond het nucleaire dossier. Teheran treft ook voorbereidingen voor het weerstaan van een eventuele militaire (lucht)aanval op zijn nucleaire locaties.• De Iraanse defensieorganisatie speelt een sleutelrol bij de ontwikkeling van het nucleaire programma.• Meer onderzoek is noodzakelijk naar het bestaan van een militair nucleair programma.	
Voorgesteld besluit: Kennis te nemen van de inhoud van de bijgevoegde stand van zaken.	
Interdepartementale afstemming Gevolgen voor de rijksbegroting: Nee Gevolgen voor administratieve lasten: Nee Overeenstemming met justitie (wetgevingstoets en effectenanalyse): N.v.t. Aan EU-notificatieverplichting voldaan: N.v.t.	
Samenhang met int. Verplichtingen met verdragen en / of Europese regelgeving	

04gyb9915

SSudh vdB
WTC H y

Dew
SBH

Ambtelijk voorbereid in: CVIN

Overeenstemming bereikt op ambtelijk niveau: Ja
Overeenstemming bereikt met: BZK en Def

Omschrijving geschilpunten:

Afstemming met AZ / DG/ RVD: Nee

Contactpersonen

Naam: [REDACTED]
Afdeling: Det/MIVD
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres:

Naam:
Afdeling:
Telefoonnummer:
E-mailadres:

Behandeld door H-AAR
Vastgesteld door D/MIVD
Datum vaststelling 251004
Termijn Permanent
Exemplaarnummer van

Defensie

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Afdeling Analyse & Rapportage

Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Steller:

Telefoon (

Fax (

Iran: Stand van Zaken Nucleaire Programma

T.b.v. Raad Nationale Veiligheid

Afgesloten op 25 oktober 2004

Titel MIVD Special
Iran
Stand van Zaken Nucleaire Programma
DISnummer 2004019511
Status Definitief
Datum 251004

Samenvatting

- Ruim twee jaar na aanvang van de IAEA-inspecties in Iran is een groot aantal significante vragen over de status, omvang en doelstelling van het Iraanse nucleaire programma nog onbeantwoord.
- Iran heeft door middel van de nooit feitelijk geïmplementeerde opschorting van activiteiten gerelateerd aan uraniumverrijking de behandeling van het dossier door IAEA kunnen vertragen, mede door de beslaglegging op IAEA-inspectietijd om een en ander (tevergeefs) te verifiëren.
- Iran heeft een aantal (technisch) onwaarschijnlijke verklaringen gegeven voor door het IAEA aangetroffen sporen (verrijkt) uranium en geconstateerde experimenten.
- Een aantal van de momenteel onbeantwoorde vragen duidt op de aanwezigheid van niet gedeclareerd nucleair materiaal in Iran en op het feit, dat Iran waarschijnlijk (in het verleden) niet gedeclareerde (verrijkings-) activiteiten heeft uitgevoerd.
- Iran heeft recent een aanvang gemaakt met de productie van uraniumhexafluoride (UF₆), de 'grondstof' voor uraniumverrijking. Zodra voldoende UF₆ is geproduceerd kan Iran aanvangen met de daadwerkelijke verrijking van uranium.
- Er zijn toenemende aanwijzingen dat Iran zich voorbereidt op een (politieke) escalatie rond het nucleaire dossier.
- Teheran treft ook voorbereidingen voor het weerstaan van een eventuele militaire (lucht)aanval op zijn nucleaire locaties.
- Hoewel er vooralsnog geen concrete informatie beschikbaar is over militaire verrijkingactiviteiten of activiteiten gerelateerd aan de ontwikkeling van een kernwapen, blijkt wel uit de momenteel beschikbare informatie dat de Iraanse defensieorganisatie een sleutelrol speelt bij de ontwikkeling van het nucleaire programma.
- Teneinde definitief uitsluitsel te kunnen geven over het bestaan van een militair nucleair programma is nog meer onderzoek noodzakelijk.

Vooral vanuit de zorg die bestaat dat Iran naast zijn civiele nucleaire programma heimelijk aan een militair programma werkt, heeft het Internationale Atoomenergieagentschap (IAEA) de afgelopen zes maanden zijn onderzoeks- en verificatieactiviteiten naar de omvang en status van het Iraanse nucleaire programma voortgezet. De afgelopen periode zijn ook activiteiten uitgevoerd die gericht waren op de

Titel MIVD Special
Iran
Stand van Zaken Nucleaire Programma
DISnummer 2004019511
Status Definitief
Datum 251004

verificatie van de door Iran toegezegde opschorting van activiteiten gerelateerd aan het uraniumverrijkingprogramma. Dit laatste was een uitvloeisel van de politieke overeenkomst die gesloten was met Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië (EU3) in november/december 2003. Die politieke afspraak vormt geen onderdeel van de verplichtingen van Iran in het kader van het Non-Proliferatie Verdrag (NPV) maar is tot stand gekomen als vertrouwenwekkende maatregel.

Uit eigen onderzoek en IAEA-rapportages is gebleken dat Iran feitelijk nooit een complete invulling heeft gegeven aan de opschorting van activiteiten gerelateerd aan het uraniumverrijkingprogramma. In juni 2004 werd door Iran formeel aangekondigd dat de afspraak tot opschorting was komen te vervallen en dat Iran de (deels gestaakte) productie van ultracentrifuges volledig zou hervatten. Hierbij werd door Teheran aangegeven dat men voorlopig nog geen daadwerkelijke verrijkingsactiviteiten zou uitvoeren. Dit laatste was geen feitelijke concessie omdat Iran technisch nog niet in staat is om (noemenswaardige) verrijkingsactiviteiten uit te voeren. Direct na de vergadering van de Board of Governors (BoG) van 18 september liet Iran weten geen gehoor te zullen geven aan de oproep tot (definitieve) opschorting van de verrijkingsactiviteiten omdat Iran van mening is dat dit een in het NPT vastgelegd recht is. Publiekelijk heeft Iran gedurende de afgelopen weken deze positie consistent herhaald. Door de grote aandacht die de inspecteurs aan dit onderwerp moesten besteden, zijn andere punten van onderzoek in het gedrang gekomen waardoor het verificatieproces is vertraagd.

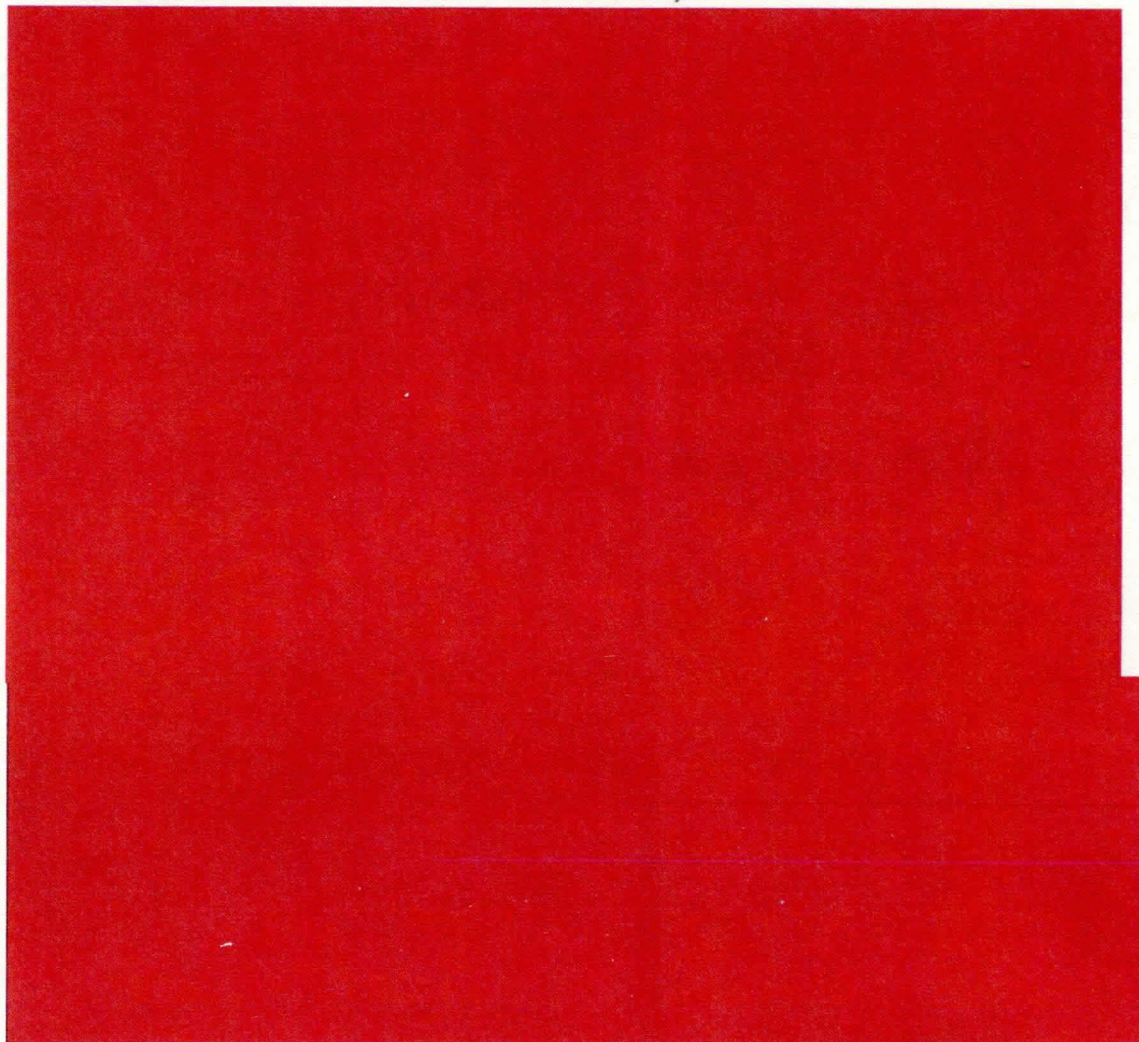
Op 1 september 2004 is door IAEA-directeur El Baradei de jongste voortgangsrapportage over het Iraanse nucleaire dossier uitgebracht. Evenals eerdere IAEA-rapportages, maakte het rapport melding van voortgang op enkele onderdelen. Zo werd de Iraanse verklaring omtrent de sporen hoogverrijkt uranium die door inspecteurs zijn aangetroffen door El Baradei als "plausibel" omschreven; Wel werd daarbij vermeld dat nader onderzoek benodigd was om definitief uitsluitsel te kunnen geven. Ook lijkt het IAEA het onderzoek naar de Iraanse laserverrijkingsactiviteiten (bijna) te hebben afgesloten. Tot slot stelt het IAEA-rapport dat de huidige Iraanse weergave van de activiteiten op het gebied van uraniumconversie lijkt te kloppen. Saillant detail in deze is dat Iran telkenmale één dag voor het uitbrengen van een rapport schriftelijk aan het IAEA weet te melden dat men "momenteel hard werkt" aan het zoeken naar de ontbrekende informatie. Van IAEA-directeur El Baradei wordt thans door de BoG verlangd dat in november gerapporteerd wordt over het gehele verloop van het dossier sinds september 2002.

Het merendeel van de openstaande vragen van het IAEA is vooralsnog niet of ontoereikend door Iran beantwoord. Zo blijft het IAEA een aantal Iraanse verklaringen (technisch) onwaarschijnlijk achten en heeft Iran vooralsnog verzuimd de benodigde aanvullende informatie te leveren met betrekking tot, onder andere, de sporen laagverrijkt uranium die zijn aangetroffen op inheems geproduceerde centrifuge-

[REDACTED]

Titel	MIVD Special Iran Stand van Zaken Nucleaire Programma
DISnummer	2004019511
Status	Definitief
Datum	251004

onderdelen. De Iraanse houding in deze kan ook zijn ingegeven door de wens maximale concessies te verwerven van met name Westerse zijde.

[REDACTED] In politiek opzicht laat Iran niet na zijn status als grote en politiek niet-gebonden mogendheid in de regio te benadrukken. Daarbij spreekt de Iraanse leiding over 'nationale integriteit', 'politieke soevereiniteit' en 'recht op veiligheid'. Velen in de Iraanse machtselite, een groot deel van de bevolking en zelfs enkele vooraanstaande politieke dissidenten vinden dat gezien de potentiële dreiging (de 'Amerikaanse omsingeling' vanuit de buurlanden, alsook de anti-Iraanse opstelling van Israël), Iran in principe recht heeft op een militair nucleair potentieel als ultiem afschrikkingsmiddel; Tenslotte is, zo is de Iraanse gedachtegang, het nucleaire 'veiligheidspotentieel' van India en Pakistan ook door de internationale gemeenschap geaccepteerd, om niet te spreken van dat van Israël.

Titel	MIVD Special Iran Stand van Zaken Nucleaire Programma
DISnummer	2004019511
Status	Definitief
Datum	251004

Intussen lijkt de bezorgdheid in de regio over de Iraanse opstelling in de controverse met het IAEA toe te nemen. Hierbij speelt niet alleen de zorg om het escalatiepotentieel van het huidige traject t.a.v. het nucleaire dossier een rol maar ook de potentiële uitstraling van een nucleair gewapend Iran op de huidige veiligheidsvraagstukken en machtsbalans in de regio.

Tegen deze achtergrond is vermeldenswaardig dat er dezer dagen consultaties plaatsvinden tussen Iraanse autoriteiten en meerdere, leidende functionarissen van landen in de regio. Voorts zijn er berichten dat Iran pogingen zou doen bevriende, politiek niet-gebonden landen een bemiddelingsrol te laten spelen in de controverse met de IAEA. [REDACTED] gemeld dat in welingelichte kringen vermoed wordt dat Rowhani, voorzitter van de Iraanse Nationale Veiligheidsraad en belast met de onderhandelingen met het IAEA, tijdens zijn recente bezoek aan Zuid-Afrika president Mbeki als bemiddelaar heeft gevraagd. In ruil daarvoor zou Iran het aanbod hebben gedaan van voordelige olieleveranties.

Beoordeling / Verwachting

Ruim twee jaar nadat het IAEA een aanvang maakte met het onderzoek naar het Iraanse nucleaire programma blijkt dat land vooralsnog geen duidelijkheid te kunnen of willen geven over de status, omvang en bedoelingen van zijn nucleaire programma. Iran houdt vol dat het zich niet bewust was van de mogelijke militaire toepasbaarheid van zijn nucleaire activiteiten. Daarnaast is er een (combinatie van een) aantal zaken waar Iran nog helemaal geen antwoord op heeft weten te geven. Hierbij gaat het met name om de oorsprong van een aantal uraniumbesmettingen en het tijdpad van activiteiten ten aanzien van de ontwikkeling van de P-2 centrifuge. Een en ander lijkt duidelijk te wijzen op diverse, tot nu toe geheim gehouden, Iraanse nucleaire activiteiten en wellicht ook op de aanwezigheid in Iran van niet gedeclareerd nucleair materiaal.

Het ligt in de lijn der verwachting dat Iran er niet in zal slagen om vooruitlopend op de BoG vergadering van november aanstaande alle openstaande vragen naar tevredenheid van het IAEA te beantwoorden. Op basis van de momenteel beschikbare inlichtingen lijkt er voldoende aanleiding rekening te houden met de aanvang van daadwerkelijke uraniumverrijking voor het einde van 2004. In hoeverre dit kleinschalige of grootschalige verrijking zal betreffen is vooralsnog niet aan te geven. Hierbij is niet uit te sluiten dat, indien het nucleaire dossier wordt doorverwezen naar de VN-veiligheidsraad, Iran zich zal terugtrekken uit het NPV of als politiek signaal een aanvang zal maken met het verrijken van uranium. Tegen deze achtergrond lijkt Teheran zelf in toenemende mate rekening te houden met een escalatie van het conflict, waarbij Iran zich op enigerlei vorm van mogelijke militaire interventie voorbereidt.

[REDACTED]

Wel blijkt uit de momenteel beschikbare informatie dat, naast civiele

Titel	MIVD Special Iran
DISnummer	Stand van Zaken Nucleaire Programma 2004019511
Status	Definitief
Datum	251004

instanties, de Iraanse defensieorganisatie een sleutelrol speelt bij de ontwikkeling van het nucleaire programma. Verder onderzoek is noodzakelijk, waarbij dient te worden onderstreept dat op het moment dat Iran technisch in staat is uranium op significante schaal te verrijken, de realisatie van een kernwapen in toenemende mate eerder een kwestie van intentie wordt dan van de technische mogelijkheden.